

Kapitel 6 opgave B

C. E. Soya: af "Umbawumba skifter Forfatning"

"Umbawumba skifter Forfatning" er skrevet i 1935 og blev straks antaget til opførelse på Det kgl. Teater. Efter pres fra Undervisningsministeriet, som teatret sorterede under, blev det imidlertid i sidste øjeblik taget af plakaten pga. frygt for de tyske myndigheders reaktion. I stedet blev stykket opført på Det ny Teater.

Skuespillet handler om en politisk omvæltning i den lille afrikanske stat Umbawumba.

Sjette Optrin

[Torvet i Umbawumba]

[Byens Borgere staar rundt om i smaa Klynger og diskuterer. Det er hen paa Aftenen. Solen er ved at gaa ned. Saa kommer Toto og Muhi. De er krushaarede paa den ene Side af Hovedet glatbarberede paa den anden.]

Toto: Begynd saa.

Muhi: Jamen hvodden faar jeg dem til og høre efter?

Toto: Sig bare noed ud i Luften — saa blir de nok nysgerrige.

Muhi: Jeg ve' ikke hvor det ka være, men jeg har faaet saadan en rædselsfuld Mavepine. Jeg blir vist nødt til først og gaa om bag et Palmetræ.

Toto: Begynd nu bare, saa ska' du se saa gaar Mavepinen nok over.

[Muhi stiller sig op med Ryggen mod et Hus og begynder at tale. Først ud i Luften; saa drysset et Par nysgerrige nærmere; lidt efter stimler flere til; og mod Slutningen af Talen er hele Flokken samlet foran ham. Til at begynde med er han kendelig nervøs; men han vokser, da han vejrer Publikum; og efterhaanden faar han sig hidset op baade til Begejstring, Vildskab og Ekstase.

Slutningen af Talen ledsages af stærke Bifalds- og Mishagsytringer. Toto placerer sig i Begyndelsen i en vis Afstand fra Taleren; men han rykker nærmere, da Sukcesen syner sig; og ved de sidste Sætninger staar han mandigt ved Muhis Side, tilkendegivende at de er Forbundsfæller]

Muhi [Hæs og nervøs.] Hvor længe, ædle Borgere i Umbawumba, vil endnu Jeres Taalmodighed vare?! Hvor længe vil I endnu finde Jer i at Fattigdom, Mangel paa Arbejde, Korruption blandt Magthaverne uhindret breder sig?! Hvor længe –

Toto [Som tilhører i Baggrunden]: Højere!

Muhi [Op paa en Skopudserforhøjning. Hæver Stemmen] – hvor længe, Umbawumbas Borgere, vil I endnu misregeres af en slet, udygtig og forbryderisk Regering?! Taalmodighed er en dyd – til en vis Grænse! For megen Taalmodighed er Taabelighed. I staar nu ved den Grænse der skiller Taalmodighed fra Taabelighed. For den Dag, I ønsker det, da vil I let, med Sværd eller Stemmeseddel, kunne afryste det Aag der knuger og piner os alle. Uduelig er denne Regering. De gode, de faa gode Handlinger den har udrettet, har den straks efter ødelagt ved slette Foranstaltninger, ved idiotiske Love. Det

er al Ære værd at Regeringen uddeler Palmevin til gamle, svage, ubemidlede og arbejdsløse – også jeg er Tilhænger af denne Lov – men hvorfor saa ødelægge denne længe paakrævede Foranstaltning ved og sammenkæde den med en Ekstraskat paa Cigaretter, og — hvis Rygtet taler sandt — med en ny Skat paa Kaffe!?!]

Toto [*I Baggrunden*] Det er hørt! [*Rykker nærmere.*]

Enkelte Tilhørere: Fy fy! — Han har Ret! — Sludder og Vaas!

Muhi: — Hvorfor?, spør jeg — I svarer ikke? Nuvel, saa ska' jeg svare for jer, og jeg ska' raabe mit Svar ud paa Gader og Stræder jeg ska' skribe det ud, saa selv den døveste i Umbawumba tvinges til at høre det! I pines med Skatter, I martres af Arbejdsløshed, I hjemsøges af Pest, I segner under Hungersnød — altsammen fordi Ministrene kun er optaget af én eneste Ting: at fylde deres egne Kister med jeres Muslingskaller!!!

Toto [*Begejstret.*] Hør! Hør!

Flere: [*Følger efter*] Det er rigtigt, fuldkommen rigtigt!

En Regeringstilhænger: Det er en Kommunist I Fængsel med ham!

Muhi: Men tro ikke det blot er Regeringen, Ministrene, der er en Fare for vort Land. Nej en Klynge Borgere ... én lille Klynge iblandt os, omgaas med Planer om at overgi' vort Land, Fædrelandet, sælge Fædrelandet, vort gamle fribaarne Fædreand - til Nambusi!!!

Udbrud fra mange: Fy fy!! — Hvem ér det?! — Ned med dem!!!

Enkelte andre: Det er Løgn! — Sikke noed Pladder! / [*O.s.v.*]

Muhi: I kender dem ikke? — og dog er de lette at kende! Deres onde Tanker har tynget saa stærkt paa disse Landsforrædere....at de er blevet ... *Platfodede!*

[*Med et Brøl:*]

Alle platfodede er Landsforrædere!!!

[*Det ser ud som et Vindstød gaar hen over Forsamlingen.*]

Og før vil gode Tider ikke komme over Umbawumba, før alle disse Banditter er mærkede, brændt eller jaget af Landet!!!

Udbrud: Vanvid! — Sludder! — Leve Regeringen! — Maa jeg be' om en Bajer! — Ned med de Platfodede! — Brænd dem Levende! [*O.s.v.*]

Sawa [*Desperat*]: Jeg har virkelig aldrig tænkt paa og forraade Umbawumba! Det er saa idiotisk, saa det ikke er værd og svare paa [*Hastigt ud.*]

En af Tilhørerne [*Til en anden.*]: Min Kontorchef er platfodet. Hvis han blir jaget ud af Landet, saa faar jeg hans Stilling — !

Muhi [*Fortsætter*]: Vi maa afkaste dette Aag. Vi maa danne et nyt Parti. Et nyt Parti med det Formaal at udrydde alle platfodede og alle de nuværende Ministre —

Regeringstilhænger: Det ska' jeg minsandten fortælle Første-ministeren [*Energisk ud.*]

[*Toto blander sig igen mellem Tilhørerne.*]

Muhi: [*Stemmen bliver gylden, lyrisk forjættelsesrig.*]: — da vil en ny Regntid komme over Umbawumba. En ny Tid uden Skatter, uden Arbejdsløshed, uden Sygdom, uden Fattigdom. En ny Tid med store Indtægter og kort Arbejdsdag. [*Bravo!*] En ny Tid med en fast national Regering og Frihed for alle, [*Bravo!*] Tro mig, mine Venner, da vil alle vore Bekymringer forsvinde som Nødder i en

Abemund! Handelen vil blomstre, og Umbawumba vil atter blive stærkt, stærkere end Psinga, stærkere end Nambusi, stærkere end dem begge tilsammen.

[*Bravo! Bravo!!*]

[*Sætter en vældig Slutspurt.*]

Derfor tilraaber jeg alle Umbawumhas Borgere:

Er I misfornøede, er I fattige, er I sultne, tørstige, betaler I for høje Skatter, faar I ikke nok i Understøttelse — da slut Jer til det nye Parti, *slut Jer til Muhisterne!*

[*Stærkt Bifald. Et Par Stykker forsøger at hysse, men overdøves af de andre.*]

Toto [*Frem. Med høj Røst.*]: Enhver der ønsker og slutte sig til Muhisterne træder her hen!

[*En halv Snes Stykker skiller sig ud af Tilhørerblokken, Enkelte kommer frem fast og mandigt, andre mere tøvende og forsigtigt. Toto fører den hen i Baggrunden, hvor han stiller dem paa Geled. De er ikke fri for at virke baade lidt sølle og lidt komiske.*

Tilskuerne begynder at gaa bort i diskuterende Smaagrupper; en Del nysgerrige bliver dog tilbage for at se, hvad der videre skal ske. Fra en af Grupperne høres i Udfarten: "Det har overhovedet ingen Chance det Parti!"

Muhi [*Der er traadt ned fra Talerstolen, tørrer Svenden af sig*] Puh!

Toto [*Hen til ham*] Hør den med de platfodede den var storartet! Men hvoffer havde du ikke sagt i Forvejen, at du havde fundet ud af hvodden du sku' bruge den!?

Muhi: Fordi jeg først vidste hva' jeg sa'e da jeg havde sagt det!

Toto [*Forbløffet og ikke uden Beundring.*] Saa er du altsaa virkelig den fødte Taler!

[*Tilbage til Folkene.*]

Læg vel Mærke til min Frisure. Alle Muhister bærer deres Haar paa den Maade.

De menige: Javel ja.

Muhi [*Hen foran Toto*]): Og saa har vi en særlig Maade og sige Farvel paa. I Stedet for og lægge Pegefingern på Næsen, lægger vi Tommel og Langemand omkring Næsetippen — saadan — og sir med en let Nasallyd: Muhi leve!

Toto: Muhi leve??!

Muhi: Jae, naar Partiet hedder Muhisterne saa maa vi ogsaa sige: Muhi leve!

Toto: Naa ja jo men —

Muhi: Og nu af Sted til Eksercits! Allæ — ret! Højrræ — om! Fremad — march!

Toto [*Opdager pludselig at de andre er gaaet. Bener efter —*]: Johmen jeg syn's jo nok —

(...)

Beslutningen om ikke at opføre *Umbawumba* på Det kgl. Teater, gav anledning til en større offentlig debat. Bl.a. gav det anledning til en skarp leder i *Social-Demokraten* 11.7.1935:

Uddrag af leder i Socialdemokraten

(...) Derfor er heller ikke Kritik af Nazismen forbudt i Danmark. Muligt har Hr. Soya overskredet Grænserne, men hvis han, hvad vi tror, har villet vise det nazistiske Diktators Abnormitet overfor civiliserede Mennesker, da finder vi stadig, at det er Synd, han ikke faar sit Skuespil opført. (...) Man har tolereret Kaj Munks grove Angreb paa Demokratiet, hvorfor saa ikke give en Mand, der siger det modsatte – vi ved det ikke, vi kender ikke hans Skuespil, men vi tror det – hvorfor saa ikke give ham Ordet – selv paa Det kgl. Teater?